

Laikyti atstumą

Atstumų įvertinimas reikalauja nemažai praktikos, tačiau tai tikrai verta – ypač orientaciniame bėgime ir vykdant užduotis lauke.

Lažinuosi: ar sugebėsi 10 mm tikslumu įvertinti penkių iš eilės sudėtų 50-rapplerių ilgį?

Šis straipsnis yra iš žurnalo „Forum Heft“ ir jo PDF versija pridėta žemiau.

Orientavimasis

Ne tik – bet ir – orientaciniame bėgime labai praverčia, jei galiu iš anksto įvertinti atstumą. Kas gi norėtų grįžti atgal vien dėl to, kad žingsnio ilgis nėra tiksliai įvertintas?

Atstumų įvertinimas reikalauja ne tik gero matavimo etalono, bet ir daug praktikos. Šie patarimai padės tau (ir vaikams, dalyvaujantiems tavo lauko programoje) geriau orientuotis ir orientaciniame bėgime ne per dažnai nubėgti per toli.

Eiti į atstumą

Iš kasdienio „Jungschi“ gyvenimo žinome: „Norda“ reiškia šiaurę – orientaciją – kryptį – dromedarą – pakilimus ir nusileidimus. Žinoma, dromedaras simbolizuoja atstumą: svarbu ne tik kryptis ir aukštis, bet ir tinkamas atstumas. (žr. taip pat „Forum-Kind“, Nr. 2/2006: „Nuo A iki B“ ir „Įvadas į orientacinį bėgimą“ atsisiuntimo skyriuje)

Išmokti geriau įvertinti

Kad galėtum patobulinti savo įvertinimus, naudinga atstumą (arba aukštį, svorį ir pan.) suskirstyti į mažesnius (galbūt vienodo dydžio) vienetus. Pavyzdžiui, daug lengviau įvertinti 50 rapenų monetos skersmenį nei visų penkių penkiasdešimtukų ilgį.

Tačiau ir „ribojimas“ nustatant didžiausią bei mažiausią ilgį padeda geriau kontroliuoti įvertinimo paklaidą.

Atkreipk dėmesį, kad esant geram matomumui ir saulės spinduliams krintant iš nugaros, atstumai dažnai įvertinami per trumpai, o esant blogam orui – per ilgai.

Metodų abėcėlė: atstumai

A kaip regėjimas

Iš tiesų didelius atstumus geriausia įvertinti remiantis akies gebėjimais. Toliau pateikta lentelė padės tau normaliomis apšvietimo sąlygomis, remiantis matomumu, atlikti gerą įvertinimą:

- 15 km pilis, bažnyčios bokštas, antena
- 7 km namas, klėtis
- 3 km važiuojantys automobiliai
- 1,5 km žmonių grupė, automobiliai
- 1 km pavienis medis, karvė
- 700 m pavienis asmuo iš grupės
- 500 m drabužių spalva
- 300 m veidas kaip šviesus taškas
- 200 m drabužių detalės
- 100 m akys kaip tamsios dėmės
- 50 m akys, burna, nosis

B kaip kojų darbas

Niekas nėra taip paprasta kaip atstumo įveikimas žingsniais. Tačiau tam turi gerai žinoti savo žingsnio ilgį. Gerai įsimink, kiek žingsnių reikia 100 m atstumui įveikti gatvėje, einant į kalną ir žemyn, taip pat bėgant. Šis matas tau pravars ne kartą.

C kaip „Cnall“

Garso banga per sekundę nuskrieja maždaug 330 m. Suskaičiuodamas sekundes nuo plaktuko smūgio iki trenksmo, gali lengvai apskaičiuoti, koku atstumu ūkininkas stato savo naują tvorą.

D kaip „nykščio šuolis“

Tinkamai pritaikyti „nykščio šuolį“ yra bene vienas iš didžiausių jaunojo skauto džiaugsmų: ištiesk ranką ir stebėk, tarp kokių taškų horizonte „šokinėja“ nykštys, kai žiūri pakaitomis dešiniąja ir kairiąja akimi. Įvertintą „šolio atstumą“ padaugink iš 10 ir jau žinosi apytikslį objekto atstumą.

Metodų abėcėlė: aukščiai

E kaip „šešėlis“

Medžio aukštį **saulėtą dieną apskaičiuoji** naudodamas trisakį: Maksas yra 1,5 m aukščio, o jei jis stovi ramiai, jo šešėlis – 2,2 m. Medžio šešėlis yra 30 m ilgio. Taigi medžio aukštis yra $30 \text{ m} / 2,2 \text{ m} \times 1,5 \text{ m} = 20,5 \text{ m}$. **Esant blogam orui**, medis (tikiuosi) visai nematomas.

F kaip kritimo dėsnis

Tiltą aukštį paprasčiausia apskaičiuoti, išmatavus akmens kritimo į upelį laiką. Laiką sekundėmis padaugink iš savęs, o tada iš 5 – taip gausi aukštį: 2 sekundžių kritimo laikas reiškia $2 \times 2 \times 5 = 20 \text{ m}$ aukštį. Šiam eksperimentui nenaudok spyruoklės...!

Linkiu tau sėkmės ir kuo mažiau „grąžinimų“ per tavo kitą orientacinį bėgimą.

Laikyti atstumą

Šaltinių sąrašas

- **Turinyis ir nuotrauka:** žurnalas „**Forum** Kind“, 10/14 numeris, 21 puslapis.
Atstumų įvertinimas, nykščio atstumas, ilgis/aukštis/plotis. © Autorinės teisės
„www.forum-kind.ch“
- **Autorė:** Lori Keller, BES J sekretorė